

„Prosim, mi je velika čast, da vam morem skazati prijaznost, sicer bi bila to le kupčija,“ se izgovarja Mlinar.

„Zdaj mi je le še podpisati nakaznice.“

„Nikakor ni potrebno,“ hiti gostilničar z odgovorom, „vaše imé in potrdilo —“

„Varnost mora biti, prijatelj“, vgovarja tujec, „vrh tega mi nakaznice ne hasnijo nič in morda me opravila dalje časa na Dunaji pridržé. Dajte mi peró in črnilo in jutri pošljite na pošto, tako je stvar najprej pri kraju. Vrnivši se nazaj se vam bom že še drugače hvaležnega skazal.“

Mlinar prinese pero in črnilo in tujec podpiše nakaznice z gladkimi, lepopisnimi črkami „Engelbert Breier“, ter podá jih Mlinarju, plača kakor navadno z desetakom in gré, spremljen po globokih priklonih kletarja in njegovega gospoda. Zunaj se vsede v voz fijakarja, kateremu veli ga peljati na železnico, in se odpelje. — — — — —

Jaz sem bil takrat preiskovalni sodnik v tistem mestu. Ura je tekla proti desetim zjutraj, ko sem sedel v svoji pisarni prebirajoč velik zvezek aktov neke prav zamotane preiskave, kar potrka nekdo na vrata in ne čakajoč mojega „noter“, vstopi dobro mi znan gostilničar Mlinar plahega obraza in nemirnega bitja, brisajoč si pot iz obraza.

Grem mu naproti in ga nagovorim:

„Kaj pa je vas pripodilo v te vam nenavajene prostore?“

„Oh, gospod svetovalec,“ sopiha Mlinar, „pomagajte mi! Ogoljufan sem, strašno osleparjen, — za 4000 gld.“

„Ni mogoče!“ odgovorim jaz strmeč.

„To se je tudi meni zdelo, posebno po teh nakaznicah.“ S temi besedami privleče iz žepa štiri poštne nakaznice po 1000 gold. in jih podá meni. Jaz jih pogledam, potem njega in pravim:

„To so štiri nakaznice na tukajšnjo pošto v znesku 4000 gold.“

„Za katere pa pošta ne krajcarja ne dá,“ pristavi Mlinar tužnega glasú.

„Kako da ne? Saj so, kakor vidim, po poštnem redu narejene, frankovane, izpolnjene, štempljene.“

„Vse ponarejeno. Ko sem jih ravnokar na pošti prezentiral za izplačanje, se mi je povedalo, da nobena teh nakaznic tej pošti ni došla, in na telegrafično vprašanje do pošte v M. se mi je odgovorilo, da tam ni bila nobena tega napisa in s tem zneskom oddana. Jaz sem goljufan, prevarjen, osleparjen; pomagajte mi vi, gospod svetovalec, da dobim svoj denar nazaj.“

Jaz začnem nakaznice bolj na tanko pregledovati, a zapaziti ni ničesar, kar bi pokazalo ponarejenje; celó štempljeni pošte v M., ki se dobro poznajo, niso čisto nič različni od drugih. (Dal. prih.)

Mnogovrstne novice.

* *Baron Anzelm Rothschild*, največi bogatin svetá, je te dni umrl v Döblingu pri Dunaji in zapustil okoli 500 milijonov gold., od katerih v državno blagajnico našega cesarstva pade okoli 6 milijonov gold. davka (pristojbine dedšinske). Njegov ded je ustanovnik glasovite Rothschildove rodovine, pred katero so se vklanjali in se še vklanajo cesarji in kralji.

* *Raka 8 funtov težkega* so nedavno vjeli v reki Tisi na Ogorskem, kamor je, kakor mislijo, zašel po Donavi iz Črnega morja.

Naši dopisi.

V Gorici 31. julija. — Zdaj smo zadovoljni! Vsa dežela je imela zadosti dežja. — Turšica — prva in pozna — je lepa. Krompir bi bil lahko debelejši, ko je. Grozdja je v Brdih veliko in zdravega, v dolini Goriški po mestih lepo visi, toda je tu pa tam začelo bolehati, nadejamo se pa, da ne bo hudega. V Lahih ne bo obilne vendime tam, koder je (2 leti za endrugoma) toča trte poškodovala, drugod imajo grozdja dovolj. Na Ipavskem je uni pot burja veliko škodila; po Krasu bo menda srednja reč. — Tako! „Primum vivere, deinde philosophari.“ To je po slovenski: poprej krompir, potlej — slovnico. Pisal sem namreč poslednjikrat, da prihodnjic — „pišemo“ nekaj slovničnega. Jez mislim, da je nastopil pri nas v slovničnih in stilističnih rečeh prav „gmajn potop“. (Prosim, naj se jemlje „gmajn“ v pomenu „gemein“.) Odkar imamo neke časnike ali prav za prav časnikarje — razbite so vse spono slovničnih pravil; in ker imajo mnogi, sosebno mladina navado, zajemati si mnogotero in tako tudi slovnično modrost iz časnikov, ni čuda, da je rod slabih pisateljev od dne do dne veči ter da moramo čitati med nekaterimi dobrimi takih spisov, da je groza. Kdor je opazoval ves razvoj milega našega jezika od tistega časa naprej, ko smo bili (za Bacha) politično nemi, kdor vé, kako se je vršila borba zarad „ega“ in „iga“, kako je Navratil sprožil razprave o dovršnikih in nedovršnikih, kako je Cigale vsako toliko — po dolzih razpravah — pravila ustanavljal, na pr. zastran vezave in porazstave besedi v stavku, zastran brezglasnic in sto družih reči; kdor je Marnov Jezičnik, J. Šolarjevo „Tempus- und Moduslehre“ prebiral, kdor je Janežičevo, na podlagi več ko desetletnih jezikoslovnih razpravljanj in raznih učenih knjig sezidano, v vseh kotih Slovenije v rokopisu pregledano slovnico prebral in razumel in si še Levstika zraven privzel; kdor je vse to in mnogo družega doživel, pa mora zdaj gledati, kako se naš jezik pači, — pači po vsem, kar sem navedel, in vkljub vsemu: on mora tužno vsklikniti: O tempora! Nekateri se spotikajo nad posameznimi besedami, na pr. „baš“, „barem“, „šče“ in družimi tacimi; a kaj je to memo družih, oblikoslovnih in sosebno sintaktičnih napak?! Kako ogromna nevednost tiči na pr. v besedi „moraličen“ namesti „moralen“ (ker se reče v lat. *moralis* in ne *moralicus*)! Naši pisatelji ne poznajo več razločka med določnim in nedoločnim pridevnikom (lep in lepí jim je vse eno!); svojivnim zaimkom pritikajo i (na priliko „njeni vrt“ namesti „njen vrt“); svojivnih obrazil pri izpeljavi pridevnikov iz ženskih imen ne poznajo (zato pišejo „tetini vrt“ namesti „tetin vrt“). Najbolj pa se moramo čuditi tistim, kateri ne čutijo več razločka med glagoli dovršniki in nedovršniki in ne znajo več časov (čujte — časov!) razločevati. Danes na pr. sem čital ta-le rek; „... Knjiga se začne jutri razpošiljati in v pondeljek jo kupci že dobivajo...“ Človek, ki se predrzne občinstvu s tako pisavo v obraz biti, je zaslužil, da bi ga kak slovensk areopag obsodil, da ne bi smel nikdar več ne pisati, ne govoriti slovenski. In to ni še vse. Ni davno, kar sem v nekem časniku bral: „Včeraj se nam piše...“ Tako pišejo naši „tônangeberji“! Te črtice naj bodo le splošna karakteristika modérne naše pisave. Nikdar ne bi bil jez veroval, da nam je mogoče, tako globoko pasti. Pa kaj, zmešnjava ni le v pisanji, temuč tudi v pojmih o dobrem pisanji. Ustrašil sem se, ko sem čital, koga — sicer bistroumi — g. dr. Zarnik za auktoritêto (*sit formae verbi venia!*) v jezikoslovnih rečeh navaja. Kako vsaj 2 izmed njegovih 6 veljakov pišeta,